

2021-2027 m. ES fondų investicijų programos veiksmai sprendžiant Tarybos rekomendacijose Lietuvai įvardintus iššūkius

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

1 TARYBOS REKOMENDACIJA

Didinti bendras gynybos išlaidas ir pasirengimą pagal 2025 m. kovo 6 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas. Laikytis [data] Tarybos rekomenduoto didžiausio grynujų išlaidų augimo tempo ir kartu pasinaudoti galimybe pagal nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą didinti gynybos išlaidas. **Teikti pakankamą sveikatos priežiūros, socialinės apsaugos ir bendrųjų viešųjų paslaugų finansavimą.** Gerinti mokestinių prievolių vykdymą ir plėsti mokesčių bazę pereinant prie šaltinių, kurių apmokestinimas mažiau kenkia augimui.

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

1 TARYBOS REKOMENDACIJA

Siekiant teikti pakankamą sveikatos priežiūros, socialinės apsaugos ir bendrųjų viešųjų paslaugų finansavimą, Investicijų programoje (IP) numatoma:

- Sveikatos centro sudėtyje teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų infrastruktūros modernizavimas;
- Inovatyvių pirminės sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ir organizavimo modelių kūrimas ir išbandymas;
- Sveikatos priežiūros specialistų kvalifikacijos kėlimas;
- Integruotų psichikos sveikatos priežiūros paslaugų bei modelių išbandymas ir diegimas

Įgyvendinimo terminas - 2030 m. IV ketv.

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

2 TARYBOS REKOMENDACIJA

Atsižvelgiant į pagal Reglamentą (ES) 2021/241 taikomus reformų ir investicijų užbaigimo laiku terminus, paspartinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano, įskaitant skyrių „REPowerEU“, įgyvendinimą. **Paspartinti sanglaudos politikos programų (ERPF, TPF, ESF+, Sanglaudos fondo) įgyvendinimą, pasinaudojant, kai tinkama, laikotarpio vidurio peržiūros teikiamomis galimybėmis. Optimaliai pasinaudoti ES priemonėmis, įskaitant programos „InvestEU“ ir Europos strateginių technologijų platformos taikymo sritį, siekiant padidinti konkurencingumą.**

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

2 TARYBOS REKOMENDACIJA

Priemonės, siekiant paspartinti Investicijų programos įgyvendinimą, ir STEP taikymo sritį, siekiant padidinti konkurencingumą:

- Atlikti 2021-2027 m. ES investicijų programos keitimus ir tarpinį įgyvendinimo vertinimą; - 2025 m. IV ketv. pab.
- Vykdyti 2021-2027 m. ES investicijų programos kvietimų plano įgyvendinimo stebėseną; - 2026 m. IV ketv. pab.
- Sudarytos galimybės pasinaudoti Europos strateginių technologijų platformos (STEP) teikiamomis galimybės 2021-2027 m. ES investicijų programoje - 2027 m. IV ketv.
 - Iki 2025 m. IV ketv. pab. numatoma parengti kvietimų dokumentaciją:
 - “STEP kaupiamasis finansavimas”
 - “STEP alternatyvusis finansavimas”
 - “STEP technologijų kūrimas ir (arba) gamyba gynybos ir saugumo srityje”

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

3 TARYBOS REKOMENDACIJA

Pagerinti galimybes mažosioms ir vidutinėms įmonėms gauti finansavimą, be kita ko, skatinant konkurenciją finansinių paslaugų srityje ir dalyvavimą finansų rinkose, taip pat pasinaudojant automatiniu įtraukimu į antrąją pensijų kaupimo pakopą. Sudaryti palankesnes sąlygas investuoti į MTP ir remti inovacinį pajėgumą, be kita ko, peržiūrint ir supaprastinant galiojančias MTP skirtas mokesčių paskatas, optimizuojant universitetų tinklą, kad būtų skatinami verslo ir mokslo ryšiai, ir suteikiant paskatų įgijus vidurinį išsilavinimą rinktis gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos studijas. Mažinti regioninius skirtumus tobulinant teisinę ir institucinę sistemą, kad būtų skatinamas savivaldybių bendradarbiavimas ir vietos klasterių plėtra siekiant pritraukti investicijų į regionus, ir gerinti viešųjų paslaugų teikimą, įskaitant viešojo transporto maršrutų ir rūšių koordinavimą.

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

3 TARYBOS REKOMENDACIJA (I)

Siekiant skatinti konkurenciją finansinių paslaugų srityje, planuojama įgyvendinti paskolų finansines priemones:

- “Perspektyva”; - 2030 m. IV ketv.
- “Pokytis”; - 2029 m. IV ketv.
- “Startuok” - 2030 m. IV ketv.

Siekiant gerinti sąlygas MTEP investicijoms, stiprinti mokslo ir verslo sąveiką bei skatinti STEM studijas numatoma:

- Įgyvendinti naujus taikomuosius MTEP projektus, atitinkančius sumaniosios specializacijos prioritetus ir regionų poreikius, įtraukiant į veiklas ir verslo subjektus - 2026 m. II ketv.
- Žinių perdavimo ir komercinimo sistemos stiprinimas - 2029 m. III ketv.
- Gerinti švietimo paslaugų kokybę aprūpinant efektyviai veikiančias bendrojo ugdymo mokyklas laboratorine įranga ir priemonėmis - 2028 m. III ketv.

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

3 TARYBOS REKOMENDACIJA (II)

Siekiant mažinti regioninius skirtumus tobulinant teisinę ir institucinę sistemą, IP numatoma:

- Sukurti, diegti, taikyti, palaikyti ir prižiūrėti socialinių paslaugų kokybės reikalavimus; - 2029 m. IV ketv.;
- Tobulinti užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimą, ypač skatinant kvalifikaciją ir kompetencijų įgijimą, bei plėtoti Regioninių karjeros centrų tinklą visoje šalies teritorijoje - 2026 m. IV ketv.;

Siekiant įgyvendinti 3-ąją rekomendaciją taip pat numatyti **reguliaciniai veiksmai**:

- Pakeisti teisinį reglamentavimą, sudarant sąlygas savivaldybių teikiamų viešųjų paslaugų (įskaitant viešąjį transportą) teikimą administruoti viešosioms įstaigoms, kurių dalininkės yra dvi ar daugiau savivaldybių, arba savivaldybių, kurios įgyvendina kitų savivaldybių joms perduotas funkcijas, įsteigtoms viešosioms įstaigoms - 2026 m. IV ketv.;
- Gerinti susisiekimą tarp regionų ir keleivių vežimo geležinkeliais paslaugų suderinamumą su kitų transporto rūšių keleiviniais maršrutais; - 2027 m. IV ketv.
- Siekiant ilgalaikės priežiūros paslaugas organizuoti, teikti ir finansuoti „vieno langelio“ principu, parengti ir priimti teisės aktus, reglamentuojančius integruotą ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimo modelio įgyvendinimą - 2027 m. II ketv.

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

4 TARYBOS REKOMENDACIJA

Toliau mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro ir importuojamos energijos ir užtikrinti pakankamą elektros energijos tinklo pajėgumą ir prieigą prie jo, siekiant išlaikyti greitą atsinaujinančiųjų išteklių energijos diegimo tempą. Didinti pastatų energijos vartojimo efektyvumą, kad sumažėtų energijos nepritekliai, ir toliau imtis veiksmų siekiant laipsniškai panaikinti netikslines subsidijas iškastiniam kurui, visų pirma skirtas šildymo reikmėms. Didinti išteklių našumą, kad būtų daroma pažanga kuriant žiedinę ekonomiką, daugiausia dėmesio skiriant efektyviam išteklių naudojimui ir pramonės gamybos pertvarkai bei priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimui. Didinti viešojo ir darniojo transporto naudojimą.

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

4 TARYBOS REKOMENDACIJA (I)

Siekiant mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro ir importuojamos energijos, spartinti AEI plėtrą ir integraciją į tinklus bei didinti pastatų ir šilumos sektoriaus energinį efektyvumą numatoma įgyvendinti:

- AEI plėtrą ir integraciją į tinklus - 2030 m. IV ketv. pab.
- AEI naudojimą šilumos ir vėsumos gamyboje (CŠVT) didinančias priemones - 2030 m. IV ketv.
- CŠVT sistemų energinį efektyvumą didinančias priemones - 2026 m. IV ketv.
- Energinio efektyvumo priemonės viešuosiuose pastatuose, namų ūkiuose ir įmonėse didinančias priemones - 2030 m. IV ketv.
- suformuoti ilgalaikę, nuoseklią ir vieningą kokybiško būsto prieinamumo didinimo Lietuvoje politiką - 2030 m. IV ketv.

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

4 TARYBOS REKOMENDACIJA (II)

Siekiant didinti išteklių našumą, kad būtų daroma pažanga kuriant žiedinę ekonomiką, daugiausia dėmesio skiriant efektyviam išteklių naudojimui ir pramonės gamybos pertvarkai bei priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimui numatoma:

- Tobulinti teisinį reglamentavimą ir sukurti finansinių paskatų mechanizmus, užtikrinant efektyvesnę atliekų prevenciją ir tvarkymą, antrinių žaliavų atgavimą - 2028 m. IV ketv.

Siekiant didinti viešojo ir darniojo transporto naudojimą numatoma:

- Mažinti neigiamą poveikį aplinkai, elektrifikuoti Vilniaus geležinkelių mazgą ir geležinkelio liniją Kaišiadorys-Klaipėda, padidinti elektrifikuotų Lietuvos geležinkelių tinklą nuo 7,97 proc. iki 32 proc. viso geležinkelių tinklo - 2026 m. IV ketv.
- Plėtoti alternatyviųjų degalų (elektros, vandenilio, biometano) įkrovimo ir pildymo infrastruktūrą - 2026 m. IV ketv.
- Įgyvendinti degalų iš atsinaujinančių energijos išteklių gamybos priemones ir plėtoti jų panaudojimo infrastruktūrą transporto sektoriuje - 2026 m. IV ketv.

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

5 TARYBOS REKOMENDACIJA

Didinti sveikatos priežiūros sistemos atsparumą ir gerinti sveikatos rezultatus, gerinant galimybes naudotis pirminės ir profilaktinės sveikatos priežiūros paslaugomis ir didinant sveikatos priežiūros darbuotojų prieinamumą. Spręsti pajamų nelygybės, skurdo ir socialinės atskirties problemas didinant socialinės apsaugos sistemos aprėptį, adekvatumą ir veiksmingumą, gerinant mokesčių sistemos struktūrą, gerinant galimybes gauti socialinį būstą ir tokio būsto kokybę, didinant senatvės pensijų adekvatumą ir kartu išlaikant pensijų sistemos tvarumą.

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

5 TARYBOS REKOMENDACIJA (I)

Siekiant didinti sveikatos priežiūros sistemos atsparumą ir gerinti sveikatos rezultatus, gerinant galimybes naudotis pirminės ir profilaktinės sveikatos priežiūros paslaugomis ir didinant sveikatos priežiūros darbuotojų prieinamumą numatoma:

- Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą, mažinant laukimo pas gydytojus eiles, didinti sergančiųjų lėtinėmis ligomis priežiūros kokybę - 2030 m. IV ketv.
- Mažinti prevencinėmis priemonėmis išvengiamą mirtingumą, skatinant aktyvesnį gyventojų dalyvavimą prevencinėse programose ir didinant sveikatos raštingumą - 2030 m. IV ketv.
- Stiprinti gyventojų psichikos sveikatą, didinant visuomenės psichologinį atsparumą ir psichikos sveikatos raštingumą, plėtojant bendruomenines ir nemedikamentines, psichikos sveikatos priežiūros paslaugas - 2030 m. IV ketv.

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

5 TARYBOS REKOMENDACIJA (II)

Siekiant spręsti pajamų nelygybės, skurdo ir socialinės atskirties problemas didinant socialinės apsaugos sistemos aprėptį, adekvatumą ir veiksmingumą, gerinant mokesčių sistemos struktūrą, gerinant galimybes gauti socialinį būstą ir tokio būsto kokybę, didinant senatvės pensijų adekvatumą ir kartu išlaikant pensijų sistemos tvarumą numatoma:

- Mažinti vaikų socialinę atskirtį per Vaiko garantijų sistemą, plėtojant paslaugas vaikams, (galimai) patyrusiems seksualinį smurtą, vaikams, patyrusiems psichotrauminius įvykius, globojamiems (rūpinamiems) šeiminiuose namuose, pasižymintiems aukštos rizikos elgesiu (įskaitant seksualizuotą elgesį), vaikams vaikų socializacijos centre ir vaikams, turintiems negalią - 2028 m. III ketv.
- Plėsti socialinio būsto fondą asmenims su negalia ir gausioms šeimoms, būstu papildomai aprūpinant ne mažiau kaip 25 proc. jo laukiančių asmenų ir šeimų - 2028 m. III ketv.

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

6 TARYBOS REKOMENDACIJA

Gerinti bendrojo ugdymo sistemos kokybę, teisingumą ir efektyvumą, visų pirma šalinant pasiekimų miesto ir kaimo vietovėse atotrūkį ir kartu didinant mokytojo profesijos patrauklumą, kad būtų sprendžiamos nuolatinio darbo jėgos trūkumo ir jos senėjimo problemos. **Spręsti įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties problemą didinant aukštojo išsilavinimo atitiktį darbo rinkos poreikiams, skatinant įgyti žaliųjų įgūdžių, gerinant suaugusiųjų, įskaitant bedarbius, žemos kvalifikacijos asmenis ir kitas pažeidžiamų asmenų grupes, švietimą ir geresnėmis dalyvavimo paskatomis didinant aktyvios darbo rinkos politikos aprėptį.**

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

6 TARYBOS REKOMENDACIJA

Siekiant spręsti įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties problemą didinant aukštojo išsilavinimo atitiktį darbo rinkos poreikiams, skatinant įgyti žaliųjų įgūdžių, gerinant suaugusiųjų, įskaitant bedarbius, žemos kvalifikacijos asmenis ir kitas pažeidžiamų asmenų grupes, švietimą ir geresnėmis dalyvavimo paskatomis didinant aktyvios darbo rinkos politikos aprėptį numatoma:

- Tobulinti užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimą, ypač skatinant kvalifikacijų ir kompetencijų įgijimą, bei plėtoti Regioninių karjeros centrų tinklą visoje šalies teritorijoje - 2026 m. IV ketv.

Siekiant įgyvendinti 6-ąją rekomendaciją taip pat numatyti **reguliaciniai veiksmai:**

- Sukurti ir įgyvendinti mikrokredencialų (mažos trukmės mokymo programų) sistemos veikimą ir kokybę užtikrinantį reglamentavimą, sudarantį sąlygas kaupti ir pripažinti įgytų kompetencijų rezultatus - 2027 m. IV ketv.

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

